O POSIBILĂ FILOSOFIE A DIGITALULUI CONEXIUNEA DINTRE LUMEA REALĂ ŞI VIRTUALĂ

Anastasia CHIRILA

CZU: 1:004 chirilaanastasia95@gmail.com

The Internet phenomenon has revolutionized the way we interact with the world and has prompted philosophical inquiry into various facets of human existence, such as the nature of knowledge, identity, and ethical conduct. While the Internet has connected humanity in unprecedented ways, it also raises a number of ethical challenges. To navigate the digital age ethically, individuals must exercise critical thinking, be responsible consumers of information and protect their own data.

Pe măsură ce internetul pătrunde în toate aspectele vieții noastre, nevoia de orientări etice în spațiul cibernetic a devenit din ce în ce mai crucială. Acest lucru ridică întrebarea: cum stabilim standarde etice într-un tărâm care transcende granițele geografice și granițele juridice? Internetul este un instrument puternic, care necesită o utilizare conştientă şi etică. Este important să recunoaştem, că acțiunile noastre în spațiul cibernetic au consecințe reale, și doar un comportament adecvat poate asigura o coexistență armonioasă între lumea reală şi cea virtuală. Apariția internetului a transformat remarcabil societatea noastră, revoluționând modul în care comunicăm, culegem informații, facem afaceri şi interacționăm unul cu celălalt. Cu posibilitățile sale vaste și conectivitate fără limite, internetul a devenit o parte vitală a existenței noastre contemporane. Cu toate acestea, ca și în cazul oricărui instrument puternic, este imperativ să explorăm dimensiunile sale filosofice şi etice.

Filosofia internetului, cunoscută și sub numele de filosofie digitală sau filosofie cibernetică, este un domeniu în creştere rapidă, care explorează impactul profund al internetului asupra gândirii, comportamentului și societății umane. Această disciplină în curs de dezvoltare încearcă să identifice implicațiile filosofice ale erei digitale, inclusiv probleme precum: identitatea, confidențialitatea, cunoștințele, etica și natura realității în domeniul online.

Este important să evidențiem, că filosofia digitatului ca curent filosofic nu a fost fondată de un anumit filosof sau școală. Din cauza gamei sale cuprinzătoare ea include elemente din diverse direcții filosofice. Aspectele și influența ei filosofică au fost analizate și discutate de mulți gânditori din diferite domenii. Astfel, filosofia internetului este un domeniu interdisciplinar, care integrează aspecte ale diferitelor mișcări filosofice, pentru a analiza și înțelege efectele sofisticate ale internetului asupra societății contemporane și asupra indivizilor. Astfel, unul din primi savanții fiind Manuel Castells, în lucrarea sa [1], vede internetul ca pe o nouă realitate socială, care creează noi modele de interacțiune socială, economică și culturală. El analizează modul în care in-

ternetul transformă instituțiile tradiționale, schimbă modurile de comunicare și structurează noi conexiuni sociale. Principalele puncte ale lui Castells sunt: internetul este o „galaxie” a noilor comunicații electronice, care devine baza formării unei „societăți de rețea”. Internetul schimbă percepția asupra timpului și spațiului, creând o „cultură a virtualității". El devine un factor cheie în dezvoltarea economiei informaționale și a „capitalismului de rețea”.

Una din definiții care servește cel mai bine scopului acestei lucrări este dezinhibare online. Conceptul se referă la ideea că indivizii tind să manifeste comportamente în medii virtuale pe care nu le-ar afișa în interacțiunea față în față. Acest lucru poate varia de la agresivitate crescută și impulsivitate, până la partajarea de informații profund personale, fără ezitare. Motivele din spatele acestui comportament sunt complexe și multifațetate, influențate de o combinație de factori, inclusiv anonimatul, percepția anonimatului și absența repercusiunilor imediate. Termenul a fost inventat și descris în detaliu de către John Suler. În articolul său [2] Suler analizează de ce oamenii se comportă mai liber și mai deschis online, decât în viața reală. Astfel munca sa a avut o influență semnificativă asupra cercetărilor ulterioare în acest domeniu.

Principiile generale de studiu în spațiul cibernetic, care stau la baza filosofiei digitalului sunt: *descentralizare și conectivitate*, care determină, că internetul prosperă pe noduri interconectate ce permit un flux de informații distribuite și democratizate; *accesibilitatea informațiilor* - un aspect fundamental al filosofiei internetului este democratizarea informației; *identitatea digitală și anonimatul*, permite utilizatorilor să creeze identități digitale care pot fi diferite de eul lor offline. Acest lucru ridică întrebări filosofice despre natura identității în era digitală și tensiunea dintre autenticitate și anonimat; *neutralitatea rețelei* și *drepturile digitale*, pledează pentru neutralitatea rețelei, punând accent pe accesul egal la informații fără discriminare; *determinism tehnologic* și *considerațiile etice* - arată că evoluția internetului ridică întrebări despre determinismul tehnologic: credința că tehnologia modelează și influențează dezvoltarea societății.

În urma efectuării cercetării putem enumera următoarele *concluzii.* Pe măsură ce domeniul vieții web continuă să evolueze, nevoia unei analize filosofice riguroase și a unei ghidări normative va deveni doar mai urgentă. Implicarea acestor probleme necesită o colaborare multidisciplinară între filosofi, eticieni, tehnologi, factori de decizie și publicul larg. Pentru ca internetul să-și atingă potențialul de transformare, ca forță pentru conexiunea globală, schimbul de cunoștințe și înflorirea umană, este necesară o schimbare dramatică a valorilor și priorităților. În centrul acestei revizuiri filosofice trebuie să se afle un angajament reînnoit față de autonomia utilizatorilor, suveranitatea datelor și administrarea etică. În loc să acceptăm pasiv conceptul de internet ca peisaj comercial, trebuie să dăm utilizatorilor o îndrumare asupra identităților lor digitale și capacitatea de a determina modul în care datele lor sunt colectate, utilizate și partajate. Acest lucru s-ar putea manifesta prin:

– dezvoltarea unor platforme de gestionare a datelor descentralizate, centrate pe utilizator, precum și prin cadre de reglementare mai stricte care consacră confidențialitatea ca un drept digital esențial;

– o reorientare departe de modelele axate spre profit, care atrag atenția, și domină în prezent peisajul internetului. În schimb, trebuie să susținem crearea spațiilor și servicii digitale care acordă prioritate bunăstării umane, construirii comunității și schimbului liber de idei față de maximizarea parametrilor de implicare și a câștigului comercial. Acest lucru ar putea implica filtrarea platformelor online în mod cooperativ, precum și integrarea principiilor de proiectare etică care acordă prioritate sănătății mintale, bunăstării digitale și atenuării conținutului și comportamentelor dăunătoare;
– la baza noilor schimbări în acest domeniu, trebuie să fie o recunoaștere profundă a impactului imens al internetului asupra societății și a responsabilității concomitente purtate de cei care îi modelează evoluția. Așa cum dezvoltarea tehnologiei nucleare a necesitat o analiză profundă a implicațiilor sale etice, arhitecții viitorului internetului trebuie să-și abordeze munca cu un sentiment profund al obligației morale - unul care recunoaște capacitatea internetului de a ridica sau pune în pericol condiția umană și cere un angajament ferm pentru binele mai mare.

Referințe:

1. Castells, M. The Internet Galaxy. Oxford, UK: Oxford University Press, 2001, 324 p.
2. Suler, J. R. The online disinhibition effect. CyberPsychology & Behavior, 7(3), 2004, 321-326 p.

Recomandat
***Anghelina SUCEVEANU,** dr., conf. univ.*